Ч. 238. Субота 6 надолиста (24 жовтня) 1909. Рік XIX.

Виходять у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

РЕДАКЦИЯ і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

ПИСЬМА приймають ся лиш франковані.

РУКОПИСИ звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

РЕКЛЯМАЦИЇ незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

До ситуациї. — З парляментарних комісий. — Ческі посли про внутрішне положене. — Зловлене Тіпальдоса.

Парляментарна комісия Унії славяньскої ухвалила вчера таке внесене п. Шустершица одноголосно: Славяньска Унія заявляє, що не може переговорювати з правительством в теперішнім єго складі; натомість готова славяньска Унія підпирати мирне розвязане кризи і розпочати в тім напрямі конференциї з правительством, котре дасть запоруку системи, опертої на справедливости супротив всіх народів держави. Ухвалу славяньскої Унії толкують віденьскі часописи в той спосіб, що тепер настане в нарадах парляменту довша перерва, а конференциї в справі уздоровлення ческого сойму суть поки що безцільні.

Вчера мав др. Люеґер довшу авдиенцию у Цісаря і здавав рапорт о всіх інституциях, заснованих цісарского ювілею; відтак дякував за санкционоване соймових законів язикових. На то мав Цісар відповісти, що дуже радо то зробив.

Вчера, як звісно, відбували ся засіданя ріжних парляментарних комісий. В комісиї господарскій ухвалено закон в справі часу праці в торговли і постановлено, аби той закон прийшов на дневний порядок палати послів в виді наглячого внесеня. Відтак ухвалила комісия зміну закона в справі обезпеченя від нещастьних випадків при будівлях. — П. Діяманд жадав, аби візвати правительство до нового предложеня промислового закона палаті послів.

Зелізнича комісия радила над справою підвишки тариф на Полудневій зелізници. Міністер зелізниць Врба дав погляд на економічне значінє жаданої Полудневою зелізницею підвишки, впевняючи, що нема причини до занепокоєня. Вибрано для тої справи субкомітет з порученем, аби до 8 днів здав справу.

Комісия суспільного обезпеченя радила при участи міністра справ внутрішних. Згоджено ся на предложене предсідателя п. Бузка, аби не переводити ґенеральної дискусиї над суспільним обезпеченем з огляду на те, що вже в минувшій сесиї така дискусия була основно переведена. Ухвалено приймити правительственне предложене за підставу подрібної дискусиї і зараз єї розпочати.

Комісия правнича полагодила проєкти законів о підвисшеню вільного від екзекуциї мінімум платні, о зміні кількох постанов процедури карної, дальше о признаню пупілярної безпечности записам довжним Буковини, Далматиї і міста Львова. Референтами для палати послів вибрано пп. Лібермана, Буліна і Куриловича.

Комісия суспільно-політична приймила закон о пиянстві, після проєкту ухваленого вже минувшої сесиї.

Комісия віддовженя ґрунтів уконституовала ся, вибираючи предсідателем п. Панца.

Комісия буджетова збирає ся на засіданє нинї перед полуднем. На дневнім порядку стоїть справа розділу рефератів.

Ческе дневникарство — обговорюючи послідні події — настроєне дуже войовничо, однак погляди дневників не суть згідні, а в поодиноких сторонництвах проявляють ся великі ріжниці. Молодоческі і хліборобскі дневники заповідають недалекий упадок кабінету бар. Бінерта, а дневник дра Крамаржа „Ден“ пише, що правительство § 14 им полагодить не тільки буджет і инші державні конечности, але й язикові закони для Чех. Др. Странский напав в „Lidove Nowiny“ на дра Крамаржа, вказуючи на банкротство єго позитивної політики і виводить, що ческі міністри повинні були вже уступити підчас боротьби о босаньский банк, а теперішнє їх уступлене є пораженем для Чехів.

---

5)

Смерть і гроби.

Културно-природописна розвідка.

Написав К. Ка.

(Дальше).

Страшною єсть **смерть з голоду**, але ще страшнійшою **смерть від спраги**. Оба сї роди смерти стоять в досить тісній звязи з собою, так, що иноді не можна їх навіть відділити від себе, бо в таких нещасливих случаях, коли хтось з голоду гине, то рівночасно гине й від спраги; противно же буває нераз так, що коли хтось може спрагу заспокоїти, то може видержати голод 40 до 50 днів, а навіть і більше. Навідворот же буває, коли хтось не може заспокоїти спраги, як то иноді буває в пустини, то гине в страшний спосіб, хоч би мав ще й не знати кілько сухої поживи при собі.

Голод відчуваємо передовсім в жолудку, а до сьвідомости доводить єго окремий нерв, котрий дає до мозку знати, що жолудок домагає ся свого права. Голод відчуваємо зараз, скоро жолудок стане порожний і він щезає зараз, скоро би жолудок наповнити хоч би і землею або камінєм. Само наповнене жолудка не усуне однак голоду, бо за хвильку він відозве ся знову. Коли чоловік довший час голодує, то слабне і спадає з тіла, мязи єго вянуть, він дістає болю голови і часто омліває. Коли же таки зовсім не має нічого їсти, як то буває нераз, коли н. пр. яких копальників земля в копальни засипле, то дістає сильного болю голови і горячки, відтак дуріє, а наконець дістає корчів і гине.

Як голод в жолудку так спрагу відчуваємо насамперед в роті і горлі. Рот і горло висихають, язик липне до піднебіня. Чим більша спека на дворі, тим сильнійше дає ся відчувати спрага і тим скорше доводить до смерти. То буває особливо на пустинях, коли ще зачне бути горячий вітер. Американьский учений, проф. МекҐі (Gee), котрий на границя Арізони і Мехіка робив студиї в пустини Юма (Yuma), подав в 1890 р. опис смерти від спраги, в котрім так каже: Коли вже спрага зачне сильно докучати, то язик твердне і стає такий, як би єго хтось обліпив твердою скіркою і калатає об зуби; губи викривляють ся; на голові чує ся таке враженє, як би хто набивав обруч на неї і стягав єї. Карк і хребет болять так, як колиб хтось стискав боляки на них. Битє серця відчуває ся так, як колиб грім котив ся по тілі, а чоловік не може вже рушати повіками. Ще пізнійше пукає язик, прилипає до тіла в роті, з него випливає густа кров і цукровиця, а рот і закровавлений язик обсідають мухи; на чоловіка виступає кровавий піт і єго опановує таке чувство, як колиб топив ся. Чоловік сходить з розуму, дістає всіляких привидів, аж наконець, коли вже кров зачне сильно виступати, гине, кров в нім засихає і так робить ся труп, готовий хижим птицям на поживу.

Отгак гинуть в американьских пустинях найчастійше люди, що вибирають ся шукати золота. В лютім 1904 р. вибралось було 20 до 30 мужа, що перед тим працювали коло зелізниці Сан Педро і Салєт Ляке та пішли були від тодїшного кінця зелізниці в индийскій оселї Моапа, положеної на півночи 50 кільом. від великого коліна ріки Кольорадо. Они хотіли дістати ся через Ляс Веґас до зелізниці Санта Фе коло Манвель, віддаленої на яких 140 кільом. далеко. Тут знайшли їх опісля інжиніри від зелізниці в половині дороги погибших від спраги. Зійшовши з розуму, як то буває звичайно перед смертию від спраги, поскидали они з себе все одінє і тіла їх знайдено голі коло жерела, котрого вода до питя єсть дуже нездорова і котре длятого називають жередом мерців. В липни того самого року знайдено недалеко від сего місця пять пошукувачів золота, званих в Америці „проспекторами“, в такім стані, коли они вже від спраги дістали були горячки і вже не богато бракувало, щоби були зійшли з розуму та померли; їх виратувано і занесено до недалекої оази.

Лекшою, кажуть, єсть **смерть від замерзненя**. Звичайно чоловік застигає поволи, зачинає дрімати, засипляє і завмирає. В тілі его лишає ся ще искорка житя і его можна навіть ще по довшім часі відратувати. Однак не завсігди так буває; і смерть від замерзненя може бути страшна, іменно же тоді, коли чоловік знушений рушати ся і має сьвідомість того, що готов замерзнути та хоче ратувати ся а мимо того не видить ніякого виходу.

Провідник катол. ческих народовців др. Грубан висловлює в дневнику „Nasinec" жаль, що представителі проґрами краєвої автономії викликали кризу і відставку ческих міністрів при нагоді, коли розходило ся о закони ухвалені в соймах в обсягу краєвої автономії. Кождий Чех назвав би сего зрадником, котрий повставав би против краєвої автономії, а промовляв за полагодженєм язикових законів в державній раді. А тепер задля санкциї краєвих законів доведено до віставки ческих міністрів. Ту санкцию уважає др. Грубан яко демонстрацию звернену против Чехів і длятого славяньска Унія не спічне, поки не буде усунена противческа система. Личність бар. Бінерта не стоїть тут перепоною, але державна рада з загальних виборів мусить домагати ся парляментарного правительства.

Як доносять з Атен, провідника войскового бунту Тіпальдоса і єго товариша Дімулїса арештовано вчера о півночи на дорозї до місцевости Кефіяя. Тіпальдос, як кажуть, мав намір сам віддати ся в руки властий, аби оправдати своє поведенє. Єго товариш хотів в хвили арештованя утікати, але задержав ся, коли жандарми стрілили до него. Жандарми не пізнали їх були в першій хвили, бо оба були в цивільних одягах.

Новинки.

Львів, дня 5 падолиста 1909.

— **Іменованя і перенесеня.** Є. В. Цїсар покликав нестали членів (фахово технїчних) уряду патентового на ново до тої функциї між иншими Романа Заловецкого, проф. академії торговельної і професора в політехнїчній школї у Львові. — Пан Намістник перенїс комісаря повітового Мечисл. Зелїньского з Дрогобича до Нов. Санча, а практикантів концептових Намістництва: Вол. Зарембу зі Львова до Нов. Санча, Здисл. Ольшевского з Тарнова до Ясла і др. Здисл. Дзїковского зі Львова до Дрогобича.

— **В Жидачеві** відбудуть ся в середу, дня 10 с. м. о годинї 1 по полудни в будинку руского „Сокола" загальні збори філїї „Просьвіти". Дневний порядок: звичайні точки, просьвітно економічний відчит і фантова льотерия. О годинї 3 пополудни відбудуть ся перші загальні збори філїї тов. „Сільский господар", а о год 5 поп. перші загальні збори філїї Руск. тов. педагоґічного з відповідними рефератами. Вечером аматорске представленє.

— **Дяківска школа в Самборі.** Минулої недїлї відбуло ся в Самборі посьвяченє нової дяківскої школи. Почин до сеї нової інституциї дав тутешний парох Вч. о. Рабій, котрий і поставив для неї на своїй парцелї будинок, та своїм коштом вивінував і урядив єго. До нинї є там 6 дячків. Сподївати ся належить, що буде їх більше, бо іспит в тій школї зданий має таку саму стійність як в Перемишли. При посьвяченю взяло участь споре число Русинів Чину посьвяченя доконав о. парох в сослуженю 3 сьвящеників.

— **Репертуар руск. театру в Тернополи.** Саля Міщаньского Брацтва. — Початок о 8 год. вечером. Білети продає Народна Торговля.

В суботу дня 6 падолиста с. р. новина „Madame Butterfly", опера в 3 діях Пуччіні'я. Нова велика вистава, декорациї з артистичної робітнї З. Балька, артиста декоратора львівского міского театру. Нові костюми виконав Й. Вліслоцкий, театральний кравець зі Львова.

— **Стріляючі вломники.** Із Станислава доносять: В ночи з середи на четвер хотїло якихсь 5 мужчин, убраних в чорні курти і одна женщина мабуть також перебраний мужчина вломити ся до каси ощадности. Наполошені полїциєю почали втїкати стрілявши може яких двайцять разів до поліцаїв, що пустились були за ними в погоню а коли відтак добігли до двірця на зелїзници всїли до поїзду і поїхали до Львова.

— **Розбійничий напад.** Андрух Яськів, паробок з Жирави, жидачівского повіта, не маючи хвилево роботи, ходив по місті. В Рянку стрітив єго якийсь незнакомий мужчина, літ може около 26 і обіцявши єму виробити посаду, звабив єго на Замкову гору і там нараз кинув ся на него та хотїв здерти з него одінє. Коли Яськів став боронити ся, розбишака виймив пильник і зранив єго під правим оком. Розбишака втік а зраненому подала поміч стация ратункова.

— **Знов страшна пригода на зелїзници.** Ві второк досьвіта около 5 год. стала ся близько стациї зелїзничої Слотвина коло Бохнї страшна пригода, котрої причиною була очевидно безмежна нероваґа. На хвилю перед тим коли мав над'їхати поспішний поїзд зі Львова до Кракова під'їхав до рампи якийсь селянин, котрий віз набіл та городнину до міста. На возї сиділа єго жінка. Селянинови було очевидно дуже пильно, бо піднїс рампу і в'їхав на шлях, а відтак пішов до другої рампи, щоби й її піднести та виїхати дальше. Ніч була темна і мрачна, а селянин не дочув, що над'їзджає поїзд; коли же добачив сьвітло ліхтарень на льокомотиві, вже було за пізно. Поїзд в найбільшім розгонї впав на стоячий на шляху віз і розніс єго на дрібні кусні та вбив на місци селянку і оба конї. Селянина, що в критичній хвили стояв близько рампи зранило лиш легко кусником відламку воза в голову.

— **З царства злодіїв і розбишаків.** „Реч" доносить: На основі порозуміня губернатора з прокуратором арештовано в Радомі і замкнено в криміналї начальника радомского виділу слїдчого Ніколаєва а то длятого, що той чиновник допустив ся цїлого ряду провин службових в той спосіб, що вимушував гроші і брав хабарі та збиткував ся в страшний спосіб над тими, котрих хотїв змусити до фальшивих зізнань против осіб єму немилих. Крім того обжаловано Ніколаєва ще й о то, що укривав у себе розбишаків злодіїв та обманців.

— **На слїди великої крадежі на зелїзницях** впала жандармерия в Зимній Водї під Львовом. Вже від двох лїт якась добре з'орґанізована ватага злодіїв допускала ся численних крадежий на галицких зелїзницях державних, але увихала ся так зручно, що годі було когось зловити. Крадено всїлякі річи головно з поїздів товарових на шляху Львів Перемишль. Кажуть, що пошкодовані обчисляють свої шкоди аж на кілька сот тисячів корон. Аж ось перед кількома днями арештувала жандармерия в Зимній Водї тамошного господаря Зелїньского, на котрого вже від давна мала велике підозрінє. В єго домі знайдено закопане в ямі множество всїляких річий походячих з крадежи на зелїзници як: скринки з лїкерами, цукор в пачках, каву в бочці, множество біля, хусток і полотен і т. д. Крім того знайдено закопані в поли порцелянові сервіси і множество зелїзних оков до вікон. В наслїдок того арештовано Зелїньского і цїлу єго родину.

Про сю крадіж доносять ще: Слідство виказало, що злодії підчас руху вскакували

Славний подорожник до бігуна Кане розповідає про ділане надмірної студени на чоловіка на далекій півночи як слїдує: Насамперед бере ся чоловіка щораз більше неохота до руху, аж остаточно доходить до того, що він таки вже зовсїм не може рушати ся, мязи зовсїм деревіють. На чоловіка находить якась паморока, він не годен вже думати і єго бере якась така сонливість, що він не годен їй оперти ся і засипляє. Мимо того замерзанє єсть дуже болюче і прикре. Кане зовсїм не знаходить в тій сонливости перед замерзанєм тої приятности, яка відчуває ся тодї, коли хтось зачинає дрімати в теплій комнатї.

Се потверджують також спостереженя на тих, що для шпорту лїзли на високі гори і там замерзали. Перед кількома роками вибрала ся була громадка туристів з Відня в Альпи. То було в цьвітни перед великодними сьвятами і вже не можна було припускати, щоби на горі Гохшваб була велика студінь. Однак коли дійшли до висоти 1900 метрів, захопила їх там така студінь і буря, що годі вже було дальше іти; трох туристів вернуло длятого назад а три відважнїйші пустились були в дальшу дорогу на вершок гори, де під самим вершком була хата, в котрій можна було відпочити і загріти ся. До того місця було ще 300 метрів, отже як здавало би ся не далеко, однак не могли вже туди зайти і смерть їх захопила. Два брати, оба учителї з Відня, полягали на землю лицем до землї і попідкладали руки під голову, як би на то, щоби могли ще віддихати. Так зачали они поволи замерзати, але по тім, як они лежали, видко було, що они в послїдній хвили вийшли з розуму і що ними страшно кидало, заким вже зовсїм замерзли. Третий з товаришів відійшов був від тамтих двох ще трохи дальше, але також замерз; єго знайшли також сидячого на землї і засипаного снїгом. Можна отже припускати, що підчас коли одні від студени засипляють і замерзають спокійно, другі по більшій утомі падуть на землю, ратують ся ще, як можуть, але костеніють, сходять при тім з розуму, кидають собою, аж наконець замерзають на віки.

Смерть від упадку з великої висоти можна би після оповіданя тих, що єї пережили, зачислити до лекшого рода смерти. Професор ґеольоґії в Цїриху др. Гайм призбирав в сїй справі богато спостережень і на других та прийшов до того переконаня, що падаючий з великої висоти не відчуває ані болю ані страху а противно має в тім навіть ніби якогось рода приятність. Про спостереженє на собі самім, підчас упадку з гори, розповідає він: Коли стратив землю під ногами і падав на лежаче в глубинї 60 метрів снїгове поле, знав він, що впаде на скалу і дожидав, коли вдарить собою об неї. Старав ся о скілько міг ловити ся снїгу, вкриваючого гору і так задержувати ся; рани, які собі при тім поробив, не чув зовсїм. Коли впав на скалу, чув виразно, як єго тїло гримнуло, але біль від того відчув аж в годину опісля. Гайм каже: „Що я в тих пять чи десять секундах подумав і відчув, не дасть ся й десять разів тілько мінутах розповісти". Єго гадки були незвичайно ясні а образи, які видів, дуже виразні. Насамперед думав він о тім, що то буде з того, коли він упаде; відтак постановив собі, коли впаде на землю, витягнути з кишенї оцтовий етер і капнути кілька капель на язик. Опісля хотів здоймити очиці, щоби скло, коли би случайно розбило ся, не покалїчило єму очий, але мусїв дати тому спокій. Дальше постановив собі крикнути голосно, що єму не стало ся нїчого, щоби єго товариші не поперепуджували ся. Відтак прийшло єму на гадку, що не буде міг в слїдуючім тижни викладати, як то був заповів. Єму прийшло на гадку, яке прикре враженє зробить вість о єго смерти в єго родинї і потїшав єї в души. „Відтак — каже Гайм — побачив я трохи здалека мов би на сценї цїле моє минуле житє і оно відбило ся в многих образах передо мною; все було як би обведене якимсь небесним сяєвом, все було красне, без болю, без страху і муки". Він летів ніби між якимись рожевими а особливо фіолетними хмарами, підчас коли під собою в долинї видів снїгове поле. Наконець вчув, як єго тїло гримнуло на землю, він крикнув два чи три рази, що єму не стало ся нїчого, відтак зажив каплї, вхопив свої очиці і — дивить ся, а то єго товариші стоять коло него і розповідають, що він вже від пів години до них не відзиває ся. Падаючи, стратив він притомність а коли вчув свій упадок, то лиш длятого, що при утратї притомности чоловік аж на самім послїдку слух тратить.

До сего додати би ще кілька спостережень: Провідник в горах, Вімпер, коли впав з ожеледця на Маттергорн в глубину 70 метрів, розповідає, що числив кождий удар об скали, але не чув при тім ніякого болю. Але о тім, щоби підчас спаданя ставало цїле житє перед очима, не знає ані він ані другі нїчого. Один муляр, що впав з пятого поверха, пригадував собі лиш тілько, що перед єго очима якийсь мур пересував ся. Хлопець, що падав з висоти 22 метрів, не чув при тім ніякого болю ні муки; думав лиш о тім, щоби не згубив ся єго красний новий ножик, котрий дістав недавно тому в дарунку від батька.

(Дальше буде).

до поїзду, розбивали ваґони і викидали з них товари на шлях, звідки забирали їх спільники та заносили в безпечне місце. Перед двома місяцями арештовала полїция якогось Ґембуся, у котрого заквестіоновано два звитки шкір, походячі з крадежі на зелїзници. Ґембусь казав, що знайшов шкіру і не можна було доказати єму крадежі, отже випущено єго на волю. Але в послїдних часах звернула жандармерия свою увагу на згаданого Йосифа Зелївського і переконала ся, що він стоїть взвязи з львівскими злодіями а навіть переписує ся з вломником Дресслером, котрий втік до Америки. Коли зробили у него ревізию і взяли ся викопувати в городї крадені річи, побачили, що з хати добуває ся густий дим. То звернуло їх увагу і они впали до хати та побачили, що родина Зелїньского зачала палити цїлі маси біля і всїляких річий. Часть тих річий уратовано а тодї крім самого Зелїньского арештовано ще єго жінку і двох єго синів, Йосифа і Яна. Богато крадених річий знайдено ще у селян Микули шина і Мартина Зелїньского.

— **Огнї.** На фільварку в Поплавах, теребовельского повіта, вибух дня 31. жовтня огонь і знищив стодолу, шопу, стайню та часть мертвого інвентаря. Шкода виносить около 15.000 кор. — В Озірній, тернопільского повіта згоріло сими днями девять селяньских загород разом зі всїма запасами збіжа а загальна шкода виносить 8.500 кор. Причиною огню була неосторожність з огнем. — На фільварку в Раківци, належачім до п. Алекс. Лещиньского, згоріло дня 1. падолиста 5 великих стирт соломи, сто кіп жита, сто кіп гороху, триста сотнарів пшеницї в зерні і льокомотива, вартости 18 тисячів корон. Шкода була обезпечена. Крім того згоріло 600 метр. сотнарів необезпеченого збіжа. — В Соколові, в маєтности п. Боґуцкої згоріла дня 29. жовтня велика шопа, вартости 1.600 кор. і часть мартвого інвентаря. — В Беремівцях під Зборовом згоріли три селяньскі загороди, вартости 5000 К.

— **Дрібні вісти.** На Буковинї будуть отворені два нові старостав а то в Путилові і Селетинї. — З днем 1 січня 1910 увійде в житє нова тарифа зелїзнича значно висша від теперішної. Підчас коли доси платило ся за 10 кільометрів їзди третою клясою 30 сот., то від нового року буде ся платити 40 сот. — Головний інспектор росийскої „Управи в справах дрібного кредиту“ в Петербурзї, п. С. В. Бородаєвский, котрий виїхав на студиї за границю, щоби там пізнати кооперативний рух, почав свої студиї від Галичини і був між иншими в нашім краєвім Союзі ревізийнім і в краєвім Союзї кредитовім, в „Дністрі“, „Народ. Торговли“, в „Сокільскім Базари“ і в „Просьвітї“ а в недїлю їздив до Перемишля, де був знов в товаристві взаїмного кредиту „Віра“ та в рускій щадници а відтак їздив ще до Болестрашич і Вишатич, щоби там пізнати місцеві товариства. — Страйк учеників семої кляси третої ґімназиї в Чернївцях закінчив ся сумно. Видалено з ґімназиї 12 учеників а лишило ся все 18. Наука відбуває ся тепер правильно. — Знов один зробив „ентлояф“: властитель торговлї цукорками, Герман Цаґер, в Станиславові втік до Америки. — В Перемишли ширить ся пошесть шкарлятини. — Як доносять із Загребу, 10.000 Турків наміряє в найблизшім часї вивандрувати з Босни до Македонії і Малої Азиї. Ґрунтя по них купують Нїмцї для нїмецкої кольонїзациї. — За убийство в Тисьменици, доконане на особі торговельника шкір і вовни Пінкаса Замлера, засудив ґарнїзоновий суд Угорчака на 5 лїт тяжкої вязниці, заостреної постом, твердим ложем і темницею та на заплачене вдовици 4000 кор. відшкодованя. Угорчака відставлять до войскової вязниці в Арадї на Угорщині.

— **Опіка над Русинами в Боснї.** О. др. Єрми доносить в „Ниві“, що ґенеральним вікарием для Русинів в Боснї стане небавком іменований о. Ніярадий, ректор семінарії в Загребі, ревний і до нашого обряду привязаний сьвященик. З огляду на всїлякі напасти на нашу верховну власть церковну, подає „Руслан“ на основі інформаций з зовсїм віродостойного жерела, що о. ректор Ніярадий є щирим Русином, приїздить що року до Галичини, удержує в інститутї СС. Василиянок в Словітї кількапять дочок селян-Русинів з Босни і Хорватиї і є правдивим опікуном тамошних Русинів, бережучи їх перед винародовленем.

— **Процес Штайнгайльової.** Вчера заким розпочало ся переслухане обжалованої, заявили прокуратор і оборонець, що якісь люди чи з жартів, чи з якоїсь иншої причини старають ся їх баламутити. Підчас розправи предложив оборонець лист, в котрім якийсь чоловік, що називає себе Жаном Лефевр, доносить, що то він відограв ролю „рудої панї“ і брав участь в убитю Штайнгайля. Чоловік той появив ся перед трибуналом і єго переслухали. Він потвердив, що написав той лист і сказав, що спільно зі своїм товаришем, котрий вже помер, якимсь Поляком, брав участь в убийстві, був перебраний за женщину і мав на собі перуку. Штайнгайльова сказала, що не пізнає того чоловіка. Лефевра арештовано і розправа відбувала ся дальше.

В сали розправ було дуже мало людий, лиш тільки, щоби можна сказати, що розправа відбуває ся публично. Президент суду Валль відкинув тисячі просьб о видане карт вступу. Крім громадки гостий суть ще журналїсти, рисовники і фотоґрафи. З дам нема нїякої; єсть лиш одна женщина журналїстка. Серед загального зворушеня присутних, увійшла до салї судової обжалована Штайнгальова, особа мимо своїх 40 лїт все ще дуже красна, убрана чорно. Она боронить ся енерґічно і перечить всему, та каже, що не спроваджувала матери умисно до Парижа; матїр нездужала і тому приїхала. Предсїдатель трибуналу наводить лист Штайнгайля, з котрого показує ся, що маляр той був дуже нещасливий зі своєю жінкою. Штайнгайльова знов каже, що єї чоловік не знав нїчого о єї відносинах з иншими.

Телеґрами.

Петербург 5 падолиста. Після послїдних вістий з Ардебіль (в Перзиї) племя Севенів завізвало росийского віцеконсуля, щоби видав дезертирів. Позаяк сторожу консуляту творить лиш одна сотня козаків, то побоюють ся, чи она зможе відперти напад того племени. Консуль просить о скріплене сторожі.

Константинополь 5 падолиста. В ночи відбула ся рада міністрів, котра займала ся справою скріпленя турецкої фльоти. Справа та стала ся актуальною з причини закупленя Грециєю одного кружляка.

Льондон 5 падолиста. Палата послів по обширній дискусиї ухвалила по півночи біль фінансовий в третім читаню 379 голосами против 149. Оголошене того висліду принято голосними манїфестациями і оваціями для премієра і канцлєра скарбу.

Мадрид 5 падолиста. Міністер справ заграничних вручив марокканьскому послови відповідь іспаньского правительства на послїдну ноту Мулея Гафіда, при чім вказав на конечність переговорів в справі пацифікациї території Кабілїв.

Париж 5 падолиста. Жан Лефевр, котрий підчас вчерашної розправи против Штайнгайльовій казав, що брав участь в убийстві єї мужа і єї матери, признав ся остаточно, що то неправда і що він хотів лиш ратувати паню Штайнгайльову, будучи переконаним о єї невинности. Він сам називає ся поправді Коллер, має лїт 17 і єсть артистом драматичним.

Рух поїздів зелїзничих

обовязуючий з днем 1 мая 1909 р. після часу середно-европейского.

Замітка. Поїзди посьпішні визначені грубим друком. Нічні години від **6·00** вечером до **5·59** рано суть означені підчеркненем чисел мінутових.

Приходять до Львова

на головний дворець:

З Кракова: **2^{30}**, 5^{50}, 7·25, **8^{55}**, 9·50, 1·10*), **1·30**, 5·45, 8^{40}, 9^{50}.
*) З Тарнова.
З Підволочиск: 7·20, 12·00, **2^{15}**, 5·40, 10^{30}.
З Черновець: **12^{20}**, 5^{45}*), 8·05, 10·20*, **2^{05}**, 5·58, 6^{40}, 9^{30}.
*) Із Станиславова. *) З Коломиї.
Зі Стрия: **7·29**, 11·45, **4·25**, 11^{00}.
З Самбора: **8**, 9·57, **2**, 9^{00}.
З Сокаля: **7·10**, **12·40**, **4·50**.
З Яворова: 8·05, 5.

На „Підзамче“:

З Підволочиск: 7·01, **11·40**, **2**, 5·15, 10^{12}.
З Підгаєць: 10·54, 7·26 *), 9·44, 6·29 *), 11^{55} *).
*) З Винник.

На дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 10·38, 7·10*), 9·28, 6·13*), 11·39 *)
*) З Винник.

Поїзди льокальні.

З Брухович:
що дня: від 1/5 до 30/9 8·15, 8^{20}
" 1/6 до 30/9 3·27, 9^{35}
" 1/7 до 30/9 5·30.
в недїлї і р. к. сьвята: від 1/5 до 31/5 3·27, 9^{35}.
З Янова:
що дня: від 1/5 до 30/9 1·15, 9^{25}.
в недїлї і р. к. сьвята: від 2/5 до 12/9 10·10.
Зі Щирця: в недїлї і р. к. сьвята від 30/5 до 12/9 10^{15}.
З Любіня: в недїлї і р. к. сьвята від 16/5 до 12/9 11^{45}.
З Винник що дня 3·44.

Відходять зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: **12^{45}**, 3^{50}, **8^{25}**, 8·40, **2^{45}**, 3·30*), 6^{12}, **7**, 7·35, 11·15.
*) до Ряшева.
До Підволочиск: 6·20, 10·40, **2·16**, 8^{00}, 11^{10}.
До Черновець: **2^{50}**, 6·10, **9·10**, 9·35, **2·23**, 3·50*), 6^{00}*), 10·38.
*) до Станиславова, *) до Коломиї
До Стрия: 7·30, 1·45, 6^{55}, 11·25.
До Самбора: 6, 9·05, 3·40, 10^{45}.
До Сокаля: 6·14, 11·05, 7^{10}, 11^{35} *)
*) до Рави руск. (лиш в недїлї).
До Яворова: 8·20, 6^{30}.

З „Підзамча“.

До Підволочиск: 6·35, 11, **2·31**, 8^{29}, 11^{33}.
До Підгаєць: 5·35*), 6·12, 1·30*), 6·30, 10·35*).
*) до Винник.

З „Львів-Личаків“

До Підгаєць: 5·53*), 6·32, 1.49*) 6·50, 10^{54}*).
*) лиш до Винник.

Поїзди льокальні.

До Брухович:
що дня: від 1/5 до 30/9 7·21, 3·45.
" 1/6 до 30/9 2·30, 8^{34}.
" 1/7 до 31/8 5·50.
в недїлї і р. к. сьвята від 1/5 до 31/5 2·30, 8^{34}.
від 1/6 до 30/9 12·41.
від 1/7 до 31/8 9·—
До Янова: що дня від 1/5 до 30/9 10·10, 3·37
в недїлї і р. к. сьвята від 2/5 до 12/9 1·35
До Щирця: в недїлї і р. к. сьвята від 3/05 до 12/9 10·35.
До Любіня: в недїлї і р. к. сьвята від 16/5 12/9 2·15.
До Винник що дня 5^{30}.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

— РУСКІ ДИКТАТИ для народних шкіл і до приватної науки. На підставі правописних правил зладив і методичними вказівками доповнив Йосиф Танчаковский, учитель школи ім. Шашкевича у Львові. Ціна примірника 70 сотиків. „Диктати“ можна дістати майже у всіх книгарнях у Львові, в книгарнях в Бережанах, Коломиї, Перемишли, Н. Санчи, Станиславові, Тернополи і в Чернівцях, а також у автора, котрий висилає „Диктати“ під опаскою (5 сотиків). Рада шкільна краєва рішила зачислити повисшу книжку до книжок, що надають ся до біблиотек шкільних яко підручник для учителів народних шкіл.

БІЛЄТИ ІЗДИ
на всі зелїзниці
краєві і заграничні
продає
Аґенция зелїзниць держ. Ст. Соколовского,
Львів, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Головна
Аґенция дневників і оголошень
у Львові
Пасаж Гавсмана число 9.
приймає
пренумерату на всі дневники
краєві і заграничні
по цінах оригінальних.

КНИЖКИ
на нагороди пильности.

Книжки рускі а також і польскі апробовані Вис. ц. к. Радою шкільною можна замовляти в рускім Товаристві педаґоґічнім улиця Сикстуска ч. 47, в книгарни Науков. Товариства ім. Шевченка у Львові Ринок ч. 10 і в склепі Тов—а Взаїмної помочи учительскої в Коломиї (Народ. Дім) і у всіх книгарнях в краю.

I. Образкові книжочки для дітий.

Дітвора, опр. 1 К.
Зьвірята домашні, опр. 80 с.
Приятелї дітий, опр. 1·20 К.
Ах, яке хороше, опр. 2 К.
Для розривки, опр. 1·20 К.
Око в око 1 К.
Крізь трав килими 1 К.
З Царства зьвірів, опр. 1·50 К.
Лїтною порою, опр. 150 К.
Діточі вигадки опр. 1·50 К.
Від весни до весни, опр. 2 К.
Веселий сьвіт 60 с.
Дикі зьвірята в образках і віршах, 60 с.
Книжочка Стефунї 60 с.
Мамин дарунок 60 с.
Приятелї чоловіка 60 с.
Татів дарунок 60 с.

II. Ілюстровані байки та оповіданя.

Казки народні, ч. I. і II. бр. по 50 с., опр. 70 с.
Казки народні, ч. I. і II. разом опр. 1·30 К.
Мірон: Пригоди Дон Кіхота, бр. 80 с., опр. 1·10 К.
Казки братів Ґрімів, бр. 50 с., опр. 70 с.
Др. М. Пачовский: Народні думи, ч. I. бр 40 с., опр. 60 с.
Др. М. Пачовский: Народні думи, ч. II. бр. 55 с., опр, 80 с.
Др. М. Пачовский: Народні думи, ч. I. і II. разом опр. 1·30 К.
Ґете-Франко: Лис Микита, трете нове видане бр. 1 К, опр. I·30 К.
Робінзон великий ілюстр., бр. 1·80 К, опр. 2·20 К.
Житє і слава Тараса Шевченка, образок сценічний, бр. 30 с.
Калитовский: Подорож сьв. Николая, драматична гра, бр. 20 с.
Ілля Кокорудз: Спомини з Атен в ілюст. бр. 1·80 К, опр. 2·10 К.
Свен Гедін: Крізь пустинї Азиї. ч. I. бр. 1 К, опр. 1·30 К.
Свен Гедін: Крізь пустинї Азиї ч. II. бр. 1 К, опр. 1·30 К.
Свен Генін: Крізь пустинї Азиї, ч. III. бр. 1 К, опр. 1·30 К.
Свен Гедів: Крізь пустинї Азиї, ч. IV. бр. 2 К, опр. 2·30 К.
Билина про Ілию Муромця і єго славні подвиги, бр. 16 с.

III. Книжки для шкільної молодіжи і для народу.

Молитвенник народний, нове розширене видане по 50, 70 с. і 1 К.
Китиця желань, нове розширене видане, бр. 40 с., опр. 60 с.
Т. Шевченко: Кобзар для дітий, (друге попр. видане) бр. 30 с.
Гордієнко: Картагинцї і Римляне, бр. 40 с., опр. 60 с.
Мальота: Без родини, нове видане, бр. 80 с., опр. 1·10 К.
Дніпрова Чайка, Коза-Дереза (діточа оперетка) 1 К.
Др. О. Макарушка: Короткий огляд руско-українського письменства від XI.—XVIII. столїтя, бр. 40 с., опр. 60 с.
Тарас Шевченко: Кобзар, бр. 2 К, опр. 2·50 К, опр. в пол. 2·70 К.
Др. Ів. Франко: Коли ще зьвірі говорили, бр. 80 с., опр. 1·10 К.
В. Лебедова: Малї герої, бр. 50 с., опр. 70 с.
Ів. Спілка: На чужинї, бр. 40 с., опр. 60 с.
О. Катренко: Оповіданя, бр. 40 с., опр. 60 с.
Василь В—р: Подорож до краю лїлїпутів, бр. 50 с., опр. 70 сот.
А. Кримский: Переклади, бр. 40 с., опр. 60 с.
Образки з історії України-Руси, бр. 50 сот.
Стефан Пятка: На прічках, бр. 30 с., опр. 50 с.
Марта Борецка, трете видане, бр. 50 с., опр. 70 сот.
Гр. А. Толстой: Казки, бр. 40 с., опр. 60 с.
О. Кониський: Поеми, бр. 30 с., опр. 50 с.
М. Вовчок: Інститутка, бр. 40 с., опр. 60 с.
Дивні пригоди Комаха Сангвінаі, бр. 48 сот.
Малий сьпіваник, бр. 20 с., опр. 34 с.
Клявдия Лукашевич: Серед цьвтів, ком. в 2. діях, бр. 14 с., опр. 30 с.
Е. Ярошиньска: Друга китичка для малих дівчат, бр. 20 с., опр. 40 с.
Шекспір в повістках, бр. 30 с., опр. 50 с.
Королевский: Дві могилї, бр. 18 с., опр. 32 с.
Анґлїйскі казки, бр. 24 с., опр. 40 с.
Е. Ярошиньска: Повістки, бр. 24 с., опр. 40 с.
Віра Лебедова: Мами, бр. 20 с.
Др. І. Франко: Абу Казимові капцї, бр. 60 с., опр. 90 с.
Збиточник Гумфрі (з анґлїйского), бр. 70 сот., опр. 1 К.
Робінзон великий, бр. 1·50 К, опр. 1·80 К.
А. Глїбів: Байки, бр. 10 с.
История куска хлїба (з француского), бр. 50 с., опр. 70 с.
Збірка оповідань, бр. 40 с., опр. 60 с.
Кіплїнґ: В Джунґлях, бр. 1 К, опр. 1·30 К.
К. Гриневичева: Леґенди і оповіданя, бр. 30 сот., опр. 50 с.
І. Б. Двоножний зьвір, бр. 40 с., опр. 60 сот.
За Амічісом, переклав В. Шухевич: Записки школяря, бр. 40 с., опр. 70 с.
Джонатан Свіфт: Подорож Гулївера до краю великанів, бр. 50 с., опр. 70 с.
Е. Ярошиньска: Заповіт (збірка оповідань), бр. 30 с., опр. 50 сот.
Уличник (з француского, перекл. А. Крушельницкий), бр. 1·10 К, опр. 1·40 К.
В. Чайченко: Олеся, бр. 10 с.
О. Федькович: Вибір поезий, додаток до ч. 24. „Дзвінка“.
„Дзвінок“, брошуровані річники по 4 К.
„Дзвінок“ „ „ з р. 1906 і 1907 по 6 К.
Японьскі казки, бр. 30 с.
Сору Кру, бр. 30 с., опр. 50 с.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом І. Надопада. (Телефона ч. 527).